

Duchovný dejepis 4:

ARCHANJEL GABRIEL A RENESANČNÁ PRÍRODOVEDECKÁ REVOLÚCIA

Emil Páľeš

Pokračovanie zo str. 38

Jedným z najnápadnejších a najdialekšiahlých javov v dejinách je onen myšlienkový obrat, onen odklon od duchovno-autoritatívneho a príklon k prírodovedecko-empirickému nazeraniu sveta, ktorý sa odohral počas renesancie na prelome 15. a 16. storočia.

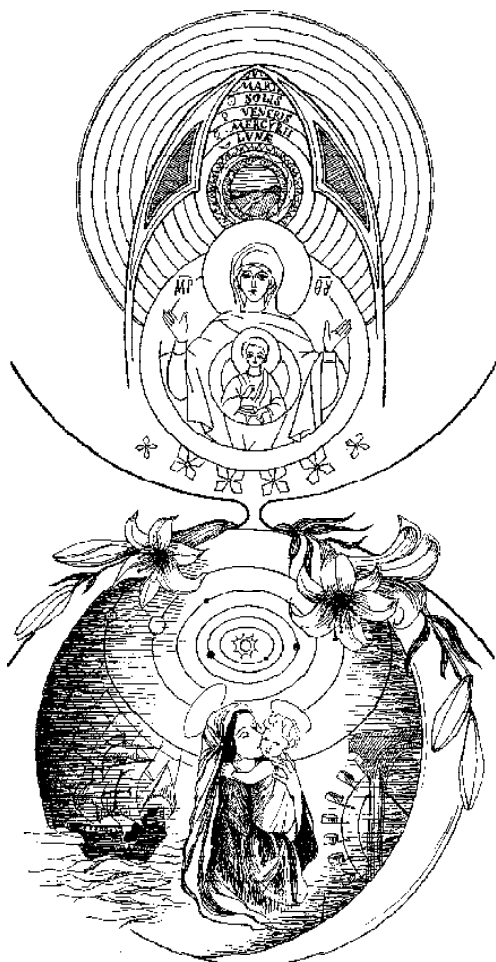
“Zrod novej vedy, ku ktorému dochádza v 16. st., je celkom nový jav, ktorý nemôže nadviazať na minulosť.”⁴⁰ Po dlhé stáročia sa v oblasti náhľadov na prírodu ľudia uspokojili s citovaním bezmála dvetisíc rokov starých kmeťov: Aristotela, Hippokrata, Galéna... Prírodní bádatelia 16. storočia vôbec nemali na koho nadviazať; takže museli nadväzovať tam, kde skončila antika: Kopernik na Ptolemaia, Galilei na Archimeda...

“V polovici 16. storočia sa začalo presadzovať prekvapujúce poznanie, že moderná doba môže priniesť nové objavy nad úroveň znalostí antických.”⁴¹ Tisíc rokov sa kresťanská Európa zaujímala o spásu a nesmrteľnosť duše, existenciu absolútnych ideí – a tzv. sublunárnej sfere, pozemskému, pomimuteľnému, prírodnému svetu nikto nevenoval žiadnu pozornosť. A tu – po roku 1520 – akoby niekto roztrhol vrec, z ktorého sa vysypali samí prírodovedeckí bádatelia. Kopernik (1473-1543) objavil heliocentrickú sústavu, Kepler (1571-1630) zákony pohybu planét, Galilei (1564-1642), zákon voľného pádu a pohybu kyvadla, Gilbert (1540-1603) dokázal zemský magnetizmus, Bacon (1561-1626) sformuloval empiricko-induktívnu metódu, Descartes (1596-1650) objavil zákon lomu svetla, Toricelli (1608-1647) atmosférický tlak, Pascal (1623-1662) základný zákon hydrostatiky, Huyghens (1629-1695) vlnovú povahu svetla, Hook (1635-1703) objavil bunku, Newton

(1642-1727) gravitačný zákon a základné zákony mechaniky... a za nimi ďalší a ďalší: Coulomb, Galvani, Volta, Ampère, Curie, Linné, Lomonosov, Lavoisier, Mendelejev, Avogadro, Lamarck, Mendel, Pasteur, Darwin.... Revolučné prírodovedné objavy nasledovali husto za sebou v astronómii, fyzike, chémii, biológii... Univerzálny experimentálny, bádateľský a vynálezecký duch Leonarda da Vinci (zomrel 1519) bol Zorničkou revolučného prevratu perspektívy myslenia, ktorej prvým veľkým milníkom bola Kopernikova heliocentrická sústava, zverejnená roku 1543.

Ešte v 15. storočí viedol filozofický postoj renesančných humanistov k “pohrdaniu vedami, ktoré boli v 15. storočí bez praktických výsledkov – astronómia, fyzika... “Tí, čo strácajú svoj čas v nezrozumiteľných a ťažkých bádaniach bez praktického využitia, si zasluhujú všeobecné odsúdenie”, napísal Matteo Palmieri (1406-1475).”⁴² Všimnime si dobre: renesancia mala dve fázy: V prvej (14. a 15. storočie) bol záujem sústredený na človeka, Platónovu filozofiu, umeleckú tvorbu; nie na prírodu. Záujem o prírodovedecké objavy vypukol až po roku 1500.

“Na prelome 15. a 16. st. sa hromadia všetky predpoklady na to, aby sa dosiahol rozhodujúci prelom v astronómii, vedách...”⁴⁰ Čo znamená “sa”? Nemala by “sa” – podľa súčasných materialistických predstáv o vzniku a vývoji vedeckých objavov – hromadiť empirická skúsenosť ľudstva skôr nejakou rovnomerne – tu jeden objav, tam druhý...? Za 1500 rokov “sa” nič nehromadilo – a tu, v priebehu niekoľkých desaťročí “sa” odrazu hromadí toľko predpokladov, že epochálne objavy padajú nie po jednom, ale hneď v celých priehrátkach ako zrelé hrušky zo stromu? Zmena myšlienkového ovzdušia je taká výrazná, že nás to priam núti vysloviť: “Zmenil sa duch doby!”

Zrod experimentálnej vedy v 16. storočí je inšpiráciou archanjela Gabriela. Pretože Gabriel inšpiroval Mohameda a arabský kalifát, sú Arabi predchodcami prírodných vied a filozofického materializmu.

Prechod od geocentrickej k heliocentrickej planetárnej sústave neznamena prechod od omylu k pravde, ale zmenu perspektívy od duchovného nazerania sveta k hmotnému. Ani predrenesančné umenie neznázorňovalo fyzickú realitu, ale realitu duchovnú. Až päťnástym storočím začína v maľbe tzv. realizmus.

Materializmus je špecifickým produktom gabrielskej doby. V súčasnosti je retardačným myšlienkovým prúdom.

Abrahám, Gabriel a tragédia Židov

Prehlbme naše poznanie o gabriel-skomp pôsobení v kozme z minulých prednášok ešte o jeden stupienok. Uvidíme, aké prekvapujúco jasné svetlo to vrhne nie len na onen prevrat v myslení na prahu novoveku, ale hneď aj na celý rad ďalších skutočností:

Mesiac privádza duševné sily do hmoty, pripútava ich k telu. Jasno-vidné, nadzmyslové vnímanie starých národov bolo založené práve na tom, že časť

TAJOMNÝ EXPERIMENT.

éterického organizmu. éterických síl nebola upútaná v tele, ale ešte voľná. Boli, takpovediac, časťou svojej duše ešte v nadzmyslových sférach, nie na zemi. Vďaka tomu mali títo ľudia určitý druh obrazného vedomia, ktorým mohli vnímať ešte niektoré nadzmyslové skutočnosti; nemali však príliš vyvinutý intelekt, kombinačné schopnosti, neboli schopní pojmovej abstrakcie. To vidíme aj dnes, že ľudia intelektuálne založení majú tie najmenšie predpoklady k mimozmyslovému vnímaniu, lebo všetky éterické sily hlavy sú činné vnútri fyzického mozgu; naopak rozličné jasnovidky, médiá alebo ľudia, u ktorých sa v dôsledku nejakej poruchy alebo otrasu uvoľní nadzmyslový organizmus z nervovej sústavy, a majú určité mimozmyslové vnemy, majú oslabenú schopnosť myslenia, oslabený zmysel pre vonkajšiu realitu.

To znamená, že kedysi u Židov (ako národa inšpirovaného Mesiacom) aj tie sily, ktoré boli predtým vonku, mimo tela, boli potom vnútri a prepracovávali intenzívnejšie fyzický organizmus. Menovite pracovali tieto gabrielské sily vo fyzickom mozgu tak, že zjemňovali, dôkladnejšie prepracovávali jeho štruktúry (systematické vysvetlenie pôsobenia planetárnych a hviezdnych síl v orgánoch a častiach fyzického tela človeka pozri v prednáškach o duchovnej fyziológii).

Židia boli prvým národom, ktorý stratil schopnosť vnímať pestrú rôznorodosť duchovných bytostí okolo seba, a namiesto toho sa prepracoval k chápaniu Boha a sveta okolo seba pomocou myšlienkovvej abstrakcie. Preto hovorí Rudolf Steiner, že kedysi

*“Tudia mohli vyvinúť určitý druh myslenia, keď sa uvoľnili z tela; keď boli vnútri vo fyzickom tele, nemali ešte (do takej veľkej miery) vyvinutý orgán myslenia. Abrahám bol vskutku prvý, kto mimoriadnym spôsobom tento fyzický nástroj myslenia vyvinul. Preto nie neprávom býva označovaný za vynálezcu aritmetiky... Predtým, v tajných školách... mohli múdrosť odovzdať tomu... koho dovedli tak ďaleko, že dokázal vnímať v éterickom tele, uvoľnený od fyzického organizmu. Ak však malo to, čo bolo fyzickým orgánom, prejsť na niekoho druhého, je to možné len jedným spôsobom: prostredníctvom dedičnosti. Čo bolo teda pre Abraháma to najdôležitejšie, to podstatné, fyzický orgán, to sa muselo a malo na zemi uchovať, odovzdávať z generácie na generáciu fyzickou dedičnosťou, práve preto, že to bol fyzický orgán. Tak rozumieme, prečo dedičnosť... bola niečím takým dôležitým v hebrejskom národe.”*⁴³

Dejiny židovského národa boli teda dejinami prípravy čo najdokonalejšieho fyzického tela pre Božieho Syna. To vysvetľuje, prečo sa Židia pod trestom smrti nesmeli miešať s inými národmi. Prečo o jednom z najslávnejších synov Izraela, Šalamúnovi, inauguratorovi predchádzajúcej gabrielskej epochy, stojí napísané, že *“jeho múdrosť bola väčšia ako múdrosť všetkých synov Východu a než všetka múdrosť Egyptanov”* (1Kr 4:30)

Teraz chápeme aj onen výrazný intelektuálny náskok, ktorý Židia získali pred ostatnými národmi; a prečo až dodnes v kultúrnom živote, vede, politike nájdeme taký veľký počet osobností židovského pôvodu, oveľa väčší,

než by inak zodpovedal percentuálnemu zastúpeniu židovskej populácie medzi nežidovskou. A chápeme konečne aj to, prečo židovská história je preniknutá takou zvláštnou tragikou: prečo indoeurópske národy Židom vyčítali určitú špekulatívnosť a vypočítavosť, nedostatok morálneho idealizmu a citom málo preteplený intelekt; prečo sa taká závisť a nenávisť všade znášala na hlavy Židov. Národ držaný po 2000 rokov v prísnej izolácii, pod takým vyhraneným vplyvom, si len ťažko hľadal cestu späť k ostatným národom, a cestu späť do duchovného sveta. Dochádza nám, prečo pre národ, ktorý bol vyvolený, aby priviedol na svet Mesiaša, bolo nakoniec v čase jeho príchodu – v istom ohľade – zákonite najťažšie toto Mesiaša prijať. Židia boli už na začiatku letopočtu tak spojení s hmotou, ako kresťanská Európa ešte dlho nie. V čase Kristovho príchodu už farizeji – práve v dôsledku toho špecifického vplyvu, ktorému boli po dvetisíc rokov vystavení – so svojim špekulatívnym, na fyzický mozog viazaným intelektom neboli v stave pochopiť duchovnú skutočnosť Kristovej prítomnosti. A tu nám už, namiesto nepriateľstva, skanie slza súcitu z oka. Lebo Izrael nakoniec priviedol na svet Spasiteľa pre všetky národy, len pre seba samého nie.

Židia mali zo všetkých najviac vyvinutý pozemský rozum, pozemskú osobnosť, tzv. nižšie ja. To by sa bolo mohlo obrátiť na o to väčšie dobrodenie v prípade, keby sa po príchode Krista, po zrode vyššieho ja v duši človeka, toto nižšie ja dokázalo dať nezištne do služby vyšších, duchovných hodnôt. Lenže práve pre človeka, ktorý je celou svojou inteligenciou ponorený do hmoty, je najťažšie podriaďiť svoje počínanie nejakej duchovnej skutočnosti, ktorá je neviditeľná, ktorá nijako nevyplýva zo žiadnej pragmatickej, pozemskej úvahy, ktorá sa pozemským rozumom nedá zdôvodniť.

Židia by sa – keby prijali Krista – mohli stať národom kňazov; levitmi medzi ostatnými národmi. Česť jednotlivcom, čo to dokázali (počínajúc sv. Pavlom a apoštolmi). Väčšina Izraela však neuchopila ten rozhodujúci impulz k obratu od dovtedy nadol smerujúceho vývoja k vývoju opäť smerom nahor, k duchu; a pokračovala nezmeneným spôsobom

v prednostnom vyvíjaní svojho pozemského ja a pozemských záujmov. Tak sa z pred-odlesku kresťanstva stal jeho tieň.

Vznik prírodných vied u Arabov a v renesančnej Európe

Pochopenie princípu gabrielského pôsobenia v kozme vrhá vysvetľujúce svetlo nie len na dejiny Židov, ale aj na ďalšie udalosti, ktoré s dejinami Židov zdanlivo, navonok nijako nesúvisia. Po prvé, **vysvetľuje to, prečo Arabi boli predchodcami prírodných vied a filozofického materializmu.** Arabskí učenci sa už v 9., 10. storočí zaoberali prírodnými a matematickými vedami, na ktoré Európa upriamila pozornosť až o niekoľko storočí neskôr. Zakladali univerzity (Al Azhar, 972), po vzore ktorých sa potom zakladali univerzity v Európe. *Al-Chvarizmi* napr. zaviedol už okolo r. 800 pojem algoritmu. *Abu-l-Vafá* odvodil sínusovú vetu sférickej trigonometrie a zaviedol niektoré goniometrické funkcie (1000). *Ibn al Baitar* (1190-1248) zostavil prehľad farmakológie a botaniky. *Ibn-an-Nafis* opísal malý krvný obeh 250 rokov pred Servetom. *Ibn Chaldún* dospel k historickému mysleniu o tri storočia pred Vicom. Cestovatelia, geografi, kartografi ako *Idrisí* (1090-1166) vydali podrobné mapy sveta. *Avicenna* (980-1037) sa zaoberal lekárstvom, astronómiou, fyzikou, geometriou, aritmetikou, algebrou, mineralógiou, opísal dokonca niektoré geologické javy a vznik skamenelín. *Alhazen* (965-1038) sa zaoberal optikou a vynášiel šošovku. *Al-Birúní* uplatnil originálnu metódu na výpočet rozmerov zemegule. *Omar Chajjám* napísal monografiu o riešení kubickej rovnice...

Čo v tom čase preniklo z prírodovedeckého myslenia do Európy, pochádzalo od Arabov. Preto arabského pôvodu sú názvy niektorých vied, ako napr. algebra (*al-džabr* = arab. písme-no) alebo arabské číslice.

Arabská prírodoveda nebola pre Európanov neznáma. Poznali napr. súborné dielo Avicennu. Avšak v Európe až do konca stredoveku na tieto poznatky nikto významne nenadviazal. Stredoveká Európa žila v inom duchu, nepripisovala tomuto druhu poznania žiaden veľký význam. To je najlepši

dôkaz toho, že **to neboli poznatky a predpoklady, ktoré by "sa" azda náhle začali hromadiť okolo r. 1500** (lebo mnohé z týchto predpokladov tu boli už dávno, a zostali nepovšimnuté) – **ale boli to ľudia, ktorí sa na ne začali dívať inými očami!** Len takto, z človeka, môžeme vysvetliť ten veľký obrat v európskych prírodných vedách – nikdy nie mechanickým samo-vývojom, samočinným "hromadením sa" poznatkov, ako to robí marxizmus. Lebo keď sa potom chceme dozvedieť, vďaka čomu Kopernik, Kepler, Galilei urobili také epochálne objavy v astronómii, poučia nás filozofické príručky: "*Vývoj astronómie ako vedy bol už tak ďaleko, že v nej mohlo dôjsť k ďalším zásadným objavom.*"⁴⁰ Teda vysvetlenie v začarovanom kruhu. Pokrok v astronómii je príčinou seba samého. Pretože astronómia pokročila, mohla pokročiť ešte ďalej. Prečo vlastne pokročila, zostáva nevysvetlené.

Prečo je pre nás stredovek taký temný

Predstava súčasnej laickej, ale i odbornej verejnosti je taká, že v stredoveku ľudia žili v temnotách, že verili nereálnym veciam, vybájeným predstavám, vyšpekulovaným dogmám a poverám. Ale na prahu novoveku sme odrazu zmúdreli, a všetko poobja-vovali!

Je to jeden z najťažších omylov v hodnotení našej histórie, s tými najťažšími dôsledkami pre súčasnosť. Ak máme niečo urobiť pre ozdravenie súčasných pomerov, musíme z nášho vedomia odstrániť tento klam, ktorý je deťom vstěpovaný do hlavy už od školských lavíc.

Tzv. vedecký materializmus je produktom gabrielskej doby, je pre ňu špecifický (materializmus je svetónázor inšpirovaný zo znamenia Raka). V súčasnosti je však už retardačným, degeneratívnym myšlienkovým prúdom. Aby sme ho mohli filozoficky prekonať, musíme si v prvom rade pravdivo ujasniť, ako vznikol. A tu práve zostáva onen prechod od scho-

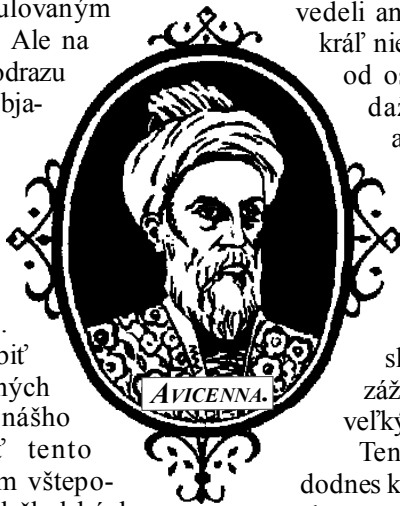
lastického k renesančnému mysleniu, ku ktorému vtedy došlo, historickou vedou tragicky nepochopený. Čo sa vtedy vlastne stalo?

Pozorujme najprv, čo sa stalo v umení. Renesancia objavila napr. perspektívu. Dovtedy maliari nepoznali perspektívu. To znamená, že nemalovali veci také, aké v skutočnosti vo fyzickej realite okolo nás sú. Ani človeka nemalovali tak, ako v skutočnosti jeho fyzické telo vyzerá. Michelangelo obrátil pozornosť na ľudské telo také, aké v skutočnosti je. Albrecht Dürer "*otvoril nemeckému maliarstvu cesty k objektívnemu štúdiu a chápaniu skutočností prírody. V práci Štyri knihy o ľudských proporciách (1528) rozvinul niektoré teoretické problémy perspektívy a náuky o proporciách.*"⁴⁴ Pätnástym storočím v maľbe začína realizmus. Začína sa maľovať to, čo vidia naše zmysly.

Dovtedy to tak nebolo. Keď sa dívame na gotické maľby, postavy sú v rôznych neprirodzených, nemožných, strnulých polohách, nemajú reálne proporcie. Vidíme skupinku ľudí, ale keď je jeden z nich nejaký svätý, alebo biskup, alebo kráľ – je o jednu aj o dve hlavy väčší od ostatných. Teda gotickí maliari ešte nepoznali perspektívu. Ale že by nevedeli ani to, že biskup alebo kráľ nie sú o dve hlavy väčší od ostatných ľudí!? Pravdaže neboli takí hlúpi, aby to nevedeli! Ale

oni nezobrazovali vôbec fyzickú skutočnosť! Fyzická skutočnosť nebola dôležitá! Oni zobrazovali duchovnú skutočnosť, duchovný zážitok, že tento človek je veľký, väčší od ostatných!

Tento spôsob maľby je dodnes kanonizovaný – celkom vedome – v pravoslávnej ikone: "*Ikona nevyjadruje telesné, ale duchovné... Pravoslávna ikona nezobrazuje telo, ktoré sa pomíne, ale telo svätca, ktoré je premenené, prežiarené... telo vzkriesenia, telo určené pre večný život... Obrazy západných renesančných maliarov a ich sochy zdôrazňujú fyzickú krásu človeka... sú trojrozmerné, viazané na zem a hmotu. Pozorovateľ nie je schopný vstúpiť do duchovného rozhovoru s nimi, pre-*

tože mu nepovedia nič, čo by bolo vyššie a vznešenejšie, ako veci viditeľné.”⁴⁵ Na ikonách sú napr. svätci neprirodzene dlhí a pod., nie preto, že by ikonopisci boli slepí, ale preto, že to vyjadruje určité duchovné vlastnosti. Práve to sprostredkuje človeku určitý duchovný dojem, zážitok, ktorý nemôže mať pri pohľade na bezduchú fyzickú realitu samotnú. Ortodoxná ikona zobrazuje pravzory určitých duchovných cností, a pri pohľade na ňu “sa naša láska obracia k prototypom, ktoré sú na nej vyobrazené”⁴⁵ Kto by chcel pravoslávnu ikonu kritizovať z pozície realizmu, je barbar, ktorý nepochopil, o čo v nej ide.

Podobne, keď sa dívame na niektoré gotické madony, vidíme, že držia Ježiška zvisle pred sebou rovno pred stredom tela, teda nie naboku, ale celkom nemožne, ako žiadna matka svoje dieťa držať nemôže, lebo by mala ťažisko mimo tela. To však opäť nie je preto, že by gotickí umelci boli len neschopní, že nepoznali ťažisko a pod. Oni totiž nezobrazovali v plnom zmysle slova fyzickú ženu s jedným batolaťom na rukách – ako to chceme chápať my dnes. Pre nich bolo dôležitejšie, aby dielo nestratilo schopnosť sprostredkovať duchovný zážitok toho, ako sa nebeské dieťa, naše vyššie ja, rodí v našom duchovnom srdci, ktoré – na rozdiel od srdca fyzického – je skutočne umiestnené v strede tela.

V gotike nezobrazovali fyzickú realitu. To však neznamená, že by zobrazovali niečo nereálne, niečo čo neexistuje! Oni len zobrazovali inú realitu, než je realita fyzická: realitu duchovného sveta.

Vráťme sa teraz k tomu, čo sa odohralo vo vede. Hovorí sa, že Kopernik nahradil Ptolemaiovu geocentrickú sústavu heliocentrickou. Lenže, Ptolemaiova sústava nebola nesprávna! A Kopernikova sústava ju vôbec nemôže nahradiť! Ptolemaiova sústava totiž vôbec nehovorí o fyzickej realite! Ale o realite duchovnej! Stredove-

ké obrázky našej slnečnej sústavy nezobrazujú obežné dráhy fyzických telies planét, ale nebeské sféry! Rovnakými sústrednými kružnicami okolo Zeme sú znázornené nie len sféry planét, ale aj sféra ohňa, vody, vzduchu, sféra krištáľového neba atď. Už z toho nám musí byť zrejmé, že tu nejde o obežné dráhy nejakých fyzických objektov, ale o hierarchiu a usporiadanie éterických sfér v okolí Zeme. Veď napokon planéty sa ani nepohybujú okolo Zeme po kružniciach (ani žiadna vatra okolo Zeme nekrúži) – ale po cykloidách, čo starí dobre vedeli (a pri praktickom výpočte používali epicykly a deferenty.) Ani počet sfér nezodpovedá azda vtedy známemu

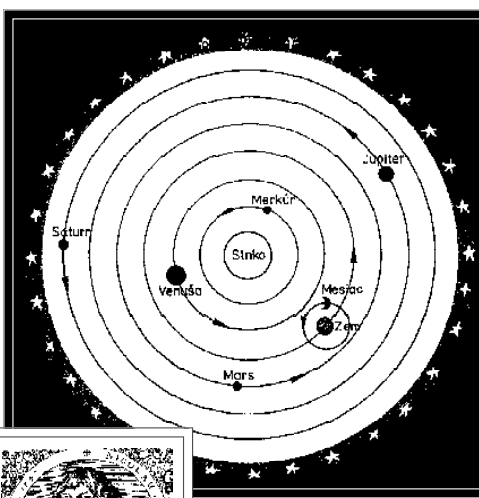
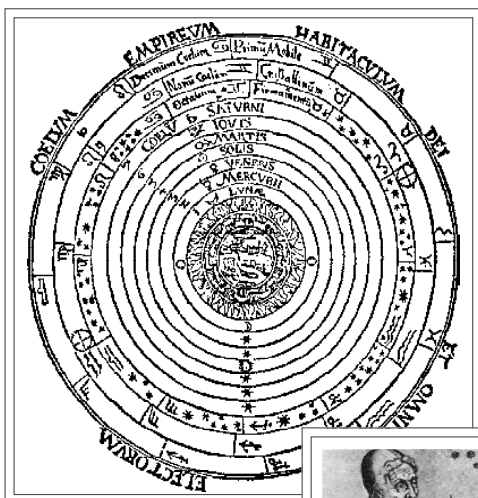
bo-materialisticky, hmotne. A až táto, zmaterializovaná, upadnutá predstava – ktorá je samozrejým nezmyslom – začala byť napádaná triezvo zmýšľajúcimi ľuďmi, až bola víťazoslávne nahradená iným modelom fyzického vesmíru.

Taký istý vývoj sa odohral aj v medicíne. Keď stará medicína hovorila o štyroch živloch, štyroch temperamentoch, o vitálnych fluidách a rozličných neviditeľných látkach, ako *yliaster, prána, čchi* a pod., nebola to mystifikácia, zbytočné vytváranie vyšpekulovaných, neexistujúcich faktorov! Títo lekári nepracovali s fyzickým, ale predovšetkým s éterickým organizmom človeka; pozorovali akti-

vitú elementov v človeku, rastlinách atď., ktoré sú celkom reálne, ale éterické. O fyzické telo, čo je v ňom vnútri a pod., sa zaujímali len málo.

Až keď sa ľudské duševné sily celkom spojili s telesnými zmyslami, ľudia str-

atili schopnosť vnímať tieto veci, a to, čo vystúpilo do popredia, čo jediné tu pred nimi zostalo – to bolo holé fyzické telo človeka. Vtedy začali robiť pitvy. V Prahe *Jesenius* urobil prvú verejnú pitvu v roku 1600. *Vesalius* (1514-1564) zostavil atlas anatómie. *William Harvey* (1578-1657) objavil krvný obeh, opísal srdce ako pumpu. Otvárali lebky, pozerali do srdca – a nikde nevideli žiadnu dušu. Lekári stratili onú intuitívnu schopnosť svojich starovekých predchodcov vystihnúť nadzmyslovú podstatu choroby. S Hippokratovými a Galénovými príručkami pod pazuchou sa stali fušermi, lebo ich nedokázali viac použiť. Tu prišli noví lekári, ako *Ambroise Paré* (1509-1590), ktorí chceli ľuďom skutočne pomôcť, a zmietli všetku starú “nadzmyslovú veteš” zo stola ako poveru, neplodnú, planú špekuláciu, a obrátili pozornosť na fyzické telo človeka: začali operovať, rezať, šiť, podväzovať tepny... **Lenže tvrdenie, že choroby sú spôsobené posadnutosťou démonmi, nie je o nič me-**

PRECHOD OD PTOLEMAIOVEJ KU KOPERNIKOVEJ SÚSTAVE NEZNAMENÁ PRECHOD OD BLUDU K PRAVDE, ALE PRECHOD OD DUCHOVNEJ PERSPEKTÍVY NAZERANIA NA SVET K HMOTNEJ. ARISTOTELOV A AKVINSKÉHO GEOCENTRICKÝ MODEL VESMÍRU SA NETÝKA OBEŽNÝCH DRÁH HMOTNÝCH TELIES, ALE HIERARCHIE DUCHOVNÝCH SFÉR.

počtu planét (sedem) - ale počtu duchovných hierarchií (od serafov po anjelov), teda deväť + štyri sféry bytostí živlov.

Ptolemaiova sústava nie je o nič menej správna, ako Kopernikova. Hovorí len o inom druhu skutočnosti. Čo sa odohralo je to, že až neskôr, na sklonku stredoveku, keď ľudia stratili pre tieto veci duchovný zmysel, upadalo mnoho ľudí do pokúšenia chápať tieto staré nauky hru-

**nej pravdivé, ako to, že sú spôsobe-
né organickými poruchami!**

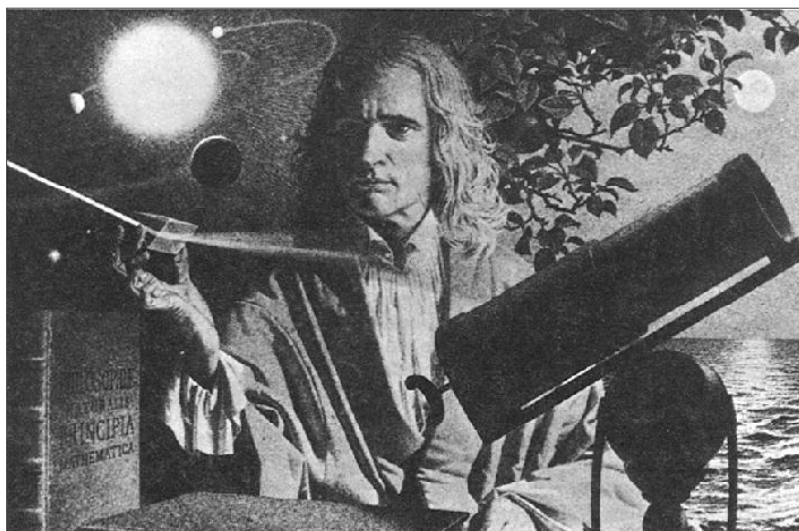
Vidíme, že to, čo sa tu odohralo, nie je prechod od nereality k realite, ale prechod od jednej reality k druhej, zmena perspektívy! Za “reálne”, za bernú mincu sa začalo počítať len to, čo sa dalo vnímať telesnými zmyslami. Pre Bacona, pre Newtona už aristotelovské scholastické kategórie neznamenajú vôbec nič, zdá sa im, že nemajú žiaden denotát, že neoznačujú nič reálne existujúce, a preto sa snažia empirickú vedu “očistiť od filozofickej špekulácie”: “Z tých, ktož se zabývajú prírodnou filozofiou, pripisujú niektorým rôznym druhom vecí “specifické a okultní hodnoty” po vzoru Aristotela a peripatetiků. Ti, jak píše Newtonův přítel Cotes, nám neříkají nic.”⁴⁰ Podľa Francisa Bacona vznikli všetky tieto veci len v špekulatívnych hlavách mníchov, ktorí sa nudili vo svojich osamelých celách: “*Tento druh degenerované učenosti vládol predovšetkým medzi scholastikami, ktorí mali ostrý a silný vtíp, dostatek voľného času a málo čo číst; pretože však jejich vtíp byl uzavřen v celách několika málo autorů, především Aristotela, který byl jejich vládcem, stejně jako jejich osoby uzavřeny v celách klášterů a kolejí, a protože znali málo historii přírody a času, spředli z malého množství znalostí a z nekonečné činnosti ducha ony pracné sítě učenosti, které jsou přítomné v jejich knihách a které zasahují až k nám...*”⁴⁶

Prekonanie “vedeckého” materializmu

Roky 1525-1879 sú dobou prírodovedných objavov, ktoré smerovali

GALILEO GALILEI

OBRAT K PRÍRODOVEDECKÉMU MYSLENIU V 16. A 17. STOROČÍ INŠPIROVAL ARCH- ANJEL GABRIEL.

stále hlbšie do hmoty. Na prelome 19./20. storočia však pozorujeme príznaky obratu: Newtonova mechanika (sformulovaná na vrchole gabrielského času, 1702), bola zosadená. Miesto kráľovnej fyzikálnych teórií musela prenechať Einsteinovej špeciálnej teórii relativity (1905) a Bohrovej kvantovej mechanike (1913). “*Einsteinove objavy znamenali prevrat v klasickej newtonovskej fyzike a tvoria základ novej fyzikálnej predstavy sveta.*”⁴⁴ A hľa: už sa nevychádza z empirického pozorovania, už neplatí len to, čo sa dá vnímať zmyslami – ale opäť z ideí, z čistého myslenia, vzorcov – ako v scholastike – teda zhora nadol, od myslenia k hmote – nie zdola nahor, empiricko-induktívnou metódou, ako to stojí v Baconovom manifeste “Nový organon”! Mnohé Einsteinove geniálne objavy, ku ktorým dospel v čistej imaginácii (“predstavivosť je dôležitejšia ako vedomosti”) sa potvrdili až oveľa neskôr: zakrivenie časopriestoru, ohyb svetelných lúčov v blízkosti veľmi ťažkých telies. Až nedávno sa potvrdila existencia tzv. gravitačnej šošovky vo vesmíre, ktorú Einstein predpokladal. Heisenberg sformuloval princíp neurčitosti (1927), podľa ktorého nie je možné určiť zároveň rýchlosť a polohu elektrónu; hmota sa opäť stala *májou*, ilúziou, o ktorej sa nedá s istotou povedať ani to, či tu v danej chvíli na danom mieste je alebo nie je. Atóm prestal byť malou slnečnou sústavou, kde elektróny-planétky krúžia okolo jadra, a zmenil sa na nepostihnuteľnú vlnoplochu, ktorá je aj nie je, hneď je tu a

hneď tam; elektrón sa premenil na “vlnu-časticu” (de Broglie), ktorá si je “vedomá” – nadsvetelnou rýchlosťou a v nulovom čase! – spinu iného elektrónu na druhom konci vesmíru (Aspect). Vedci zostali šokovaní poznatkom, že “objektívne” fyzikálne merania nemožno oddeliť od subjektu pozorovateľa. Kvantová fyzika prestúpila prah do oblasti, v ktorej už zase pracuje s hypotetickými, ideálnymi veličinami, ktoré nepostrehujú nie len naše zmysly, ale neraz ani naše prístroje. Existencia novej častice, pozitrónu vyšla Diracovi z matematickej rovnice (1928) – a bola potvrdená o štyri roky neskôr (1932).

Takisto v medicíne sa lekári opäť prepracovali k práci s neviditeľnými a nemerateľnými fluidami: v homeopatii a v akupunktúre. Vo fyzickom tele žiadne akupunkturické meridiány nie sú. Môžete pitvať, koľko chcete. Ani v homeopatických prípravkoch nenájdete žiadnu chemickú účinnú látku, ani tými najjemnejšími analytickými metódami.

V spoločenských vedách, v spoločenskej praxi, v ekonomike, politike, sa však stále zotrváva na starých, materialistických pozíciách. Ak chceme, aby sa niečo zmenilo, je najvyšší čas, aby sme tento tzv. vedecký materializmus minulých štyroch storočí teraz prekonali aj filozoficky. Spoločenská prax je v príkrom rozpore so súčasným – slnečným, michaelským – duchom doby, ktorý od nás požaduje, aby sme sa teraz dokázali pozdvihnúť aj k pochopeniu niektorých skutočností nezávislých od hmoty. Naša ne-

schopnosť alebo neochota urobiť to, uvrhuje všetky spoločenské procesy do zmätku.

Podobne ako Galilei sedel ešte sto rokov po začiatku gabrielskej doby za svoje prírodovedecké objavy vo väzení, bude aj michaelský duch musieť zrejme až do polovice svojej vlastnej doby (2056) zápasiť so starým duchom času. Tentokrát sú to zástancovia "vedeckého" materializmu, v prírodných aj spoločenských vedách, posmievači a odporcovia duchovnej vedy, ktorí sú v roli inkvizítorov, čo verejne pranierujú, súdia, a "upaľujú na hraniciach" predstaviteľov nového ducha času – a ich argumentácia je rovnako dogmatická, iracionálna, emocionálna, neudržateľná a smiešna, ako kedysi argumenty inkvizície. Ako kedysi inkvizítori sa ani za svet nechceli pozrieť do Galileiho ďalekohľadu na pohyb Jupiterových mesiacikov, fázy Venuše, škrvny na Slnku – tak aj dnes toľkí ľudia tvrdohlavo odmietajú presvedčiť sa o významných skutočnostiach tvrdiac, že to nemajú zapotreby, lebo vraj aj tak vedia, že to tak nie je.

Ale vidíte, vážení čitatelia, ako je toto nové, duchovné poznanie už naliehavo potrebné; ako je historická veda celkom neschopná pochopiť také kľúčové svetodejinné udalosti ako je renesancia, ako hlboko nepochopené zostávajú, a s akým nepochopením a bezmocnosťou potom stojí ľudstvo zoči-voči sebe samému – keď sa historická veda chce obmedziť len na empiricko-induktívne špekulovanie a dohady nad hmotnými artefaktami - a nedokáže sa pozdvihnúť k pochopeniu veľkých duchovných zákonov metamorfózy ľudského vedomia, ktoré stoja v pozadí historického diania. Lebo keď vykopete zo zeme nejaký päťtisícročný črep, a špekulujete nad ním v tom zmysle, že títo ľudia mali vtedy rovnakú formu vedomia ako my dnes, dospejete k samým historickým nezmyslom.

Duchovná príčina renesančnej prírodovednej revolúcie

Niektorí patriotickí arabskí historici vysvetľujú vznik renesančnej prírodovedy tak, že po krížových výpra-

vách arabský prírodovedecký duch "preskočil" do Európy; že Európa by vlastne vďačila za svoju renesanciu Arabom. Nemajú samozrejme pravdu. Lebo medzi krížovými výpravami a renesančnou prírodovednou revolúciou je tristoročná medzera, kedy by už arabská prírodoveda musela pôsobiť, ale nepôsobila, len zanedbateľne. Naopak, práve vtedy vrcholila scholastika v osobe Tomáša Akvinského (1225-1279). Títo arabskí historici sú však – nevedomky – blízko akejsi tušenej, skrytej pravdy: a to tej, že **duch, ktorý inšpiroval arabský kalifát, ktorý stál pri jeho zrode v roku 610, je skutočne ten istý, ktorý sa stal duchom času v roku 1525!**

DUCH, KTORÝ INŠPIROVAL MOHAMEDA A ARABSKÝ KALIFÁT, JE TEN ISTÝ, KTORÝ INŠPIROVAL RENESANČNÚ PRÍRODOVEDU.

Nebol to teda arabský impulz. Bolo to európske scholastické myslenie, ktoré bolo skutočne brilantné a na vysokej úrovni, ale zamerané na duchovný svet, boli to tieto sily myslenia, ktoré Európa sama vlastnila – ktoré boli po roku 1500 vťahnuté – pod vplyvom gabrielského pôsobenia – do hmoty, a premenili sa na tú úžasne obdivuhodnú matematickú prírodovedu, na odhaľovanie abstraktných, matematických zákonov v hmote a v prírodnom diani. **To je duchovná príčina renesančnej prírodovedeckej revolúcie: odohrala sa na pozadí onoho veľkého posunu v konfigurácii nadzmyslových článkov ľudskej bytosti, pod vedením archanjela Gabriela.**

Vysvetlenie európskych historikov o príčinách renesančného "príklonu k svetu" je však ešte horšie, ako arabských; totiž buď vôbec žiadne, alebo marxistické: V dejepise pre

siedmy ročník základných škôl nás učili, že renesancia súvisela s "rozsiahlými zmenami vo výrobe", že po krížových výpravách "zbohatli majitelia lodeníc... a ľudia už neupínali pozornosť toľko na záhrobný život... a zmenili náhľad na svet."²³ Prečo, povedzte, prečo sa deti nesmú učiť o archanjeloch? Je to azda niečo naivné alebo trápne alebo nevedecké? Sú tie hlúposti, čo sú tam popísané teraz, lepšie? Nie je to zhubná spoločenská prax vtĺkať deťom už od malička do hlavy, že od počiatku sveta sa všetko točí okolo peňazí a spotreby, ktoré sú prapríčinou, alfou i omegou svetodejinného vývoja? Neumŕtvujeme tým dušu dieťaťa, keď od neho chceme, aby sa učilo naspamäť niečo, čo nemôže pochopiť, čo sa nedá pochopiť, čo nemôže pochopiť ani žiaden dospelý, lebo je to nezmysel? O čo jednoduchšie a predsa ďaleko hlbšie a obsažnejšie by pôsobilo na dušu trinásťročného dieťaťa, keby smelo vedieť, že existujú bytosti, duchovia času, ktorí vlievajú rôznym dobám a kultúram charakteristickú atmosféru? O čo viac by to podnecovalo jeho morálnu fantáziu! O čo mravne ozdravujúcejšie by to pôsobilo, keby smelo vedieť, že dejiny nie sú len výsledkom zbojstva, práva silnejšieho, ale aj nevýslovne vznešeného nebeského riadenia, Nebeskej Múdrosti, ktorá stojí za nimi.

V budúcom čísle: Archanjel Samael, mor a kríza Európy v 14. storočí.

⁴⁰ Jiří Cetl, Petr Horák, Radislav Hošek, Jaroslav Kudrna: Průvodce dějinami evropského myšlení. Pyramida, Praha, 1984.

⁴¹ Egon Bondy: Středověká islámská a židovská filosofie. Filosofie renesance a reformace. Vokno, Praha, 1995.

⁴² Humanizmus a renesancia. Ilustrované dejiny sveta IX. Gemini, Bratislava, 1995.

⁴³ Rudolf Steiner: Das Matthäusevangelium (Matúšovo evanjelium).

⁴⁴ Malá encyklopédia bádateľov a vynálezcov. Obzor, Bratislava, 1973.

⁴⁵ Opravoslávnej cirkvi. Pravoslávna ikona. Pravoslávna bohoslovecká fakulta, Prešov, 1997.

⁴⁶ Francis Bacon: Essays civil and moral. London, 1914.